

organizátori (ako zdôrazňujú v úvode) od podujatia očakávali predovšetkým „nové impulzy pre muzeologickú činnosť svojho pracoviska“, je nesporné, že zborník – vzhľadom na kvalitu viacerých príspevkov – môže mať podstatne väčší informačno-funkčný dosah.

Jana Pácalová

SOUČKOVÁ, Marta (ed.): K POETOLOGICKÝM A AXIOLOGICKÝM ASPEKTOM SLOVENSKEJ LITERATÚRY PO ROKU 1989. Prešov : Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, 2006. 372 s.

Zborník *K poetologickým a axiologickým aspektom slovenskej literatúry po roku 1989* prezentuje príspevky z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou, ktorá sa konala v dňoch 27. až 28. mája 2004 v Prešove (druhý ročník tohto podujatia prebehol v minulom roku – ref. Slovenská literatúra, 2006, č. 5; pozn. red.). Ponúka interpretačné čítanie konkrétnych diel poézie, prózy a drámy, ale aj priestor pre reflektovanie hudby, výtvarného umenia či estetického myslenia, čím sa pole výskumu inšpiratívne rozširuje smerom k interdisciplinárnym presahom.

Najkomplexnejšie sa stavu a súčasným podobám poézie venuje Zoltán Rédey v príspevku Priemet súčasnej civilizačno-kultúrnej situácie do slovenskej lyriky. Ako charakteristické vlastnosti dnešnej básnickej produkcie zdôrazňuje civilnosť, ale aj ukotvenosť v tradícii. Pri pohľadoch na tvorbu konkrétnych básnikov odhaľuje markantné rysy ich tvorby – využívanie vysokého étosu (M. Rúfus), „pocit z aktuálneho stavu civilizácie“ (Š. Žáry) i poetiku všednosti (Š. Strážay), demystifikačný pohľad na otázky národnej identity (J. Buzássy) a „medziľudské skraty a vyhnanstvo človeka“ (J. Ondruš). Ďalej hodnotí tzv. barbarskú generáciu, pripomína aj najvýznamnejšie poetky (M. Haugová, S. Chrobáková, T. Lehenová) a rôzne podoby poézie tzv. text generation (N. Ružičková, M. Habaj, P. Macsovszky).

Anna Valcerová približuje básnické univerzum Mily Haugovej a na jeho pozadí číta jej dve ostatné zbierky – Terče a Archívy tela. Jaroslav Šrank sa zameril na interpretáciu básne Štefana Moravčíka O držaní a pohyboch tela. Interpretacným čítaním dlhej lyriky Jána Buzássyho zo zbierky Pani Faustová a iné básne sa zaoberá Ján Gavura.

Ďalšie príspevky sa nevenujú len etablovaným básnikom tvoriacim niekoľko desaťročí, ale aj mladším autorom. O etymológii Erika J. Grocha uvažuje Viktor Suchý, poslednú zbierku Roberta Bielika vo svojom referáte Mystický ideál ako východisko z postmodernej traumy interpretuje Radoslav Matejov.

Referáty venované tvorbe prozaikov sú rôznorodého charakteru. Niektorí zúčastnení sa vo svojich prácach venovali autorom, ktorí začínali v šesťdesiatych rokoch, iní naopak siahli po dielach mladších autorov. Gabriela Mihalková si v príspevku Axiologické premeny v prozaickej tvorbe Rudolfa Slobodu a Jána Johanidesa v prvej polovici 90. rokov všima styčné body i rozdiely tém, hodnôt a hrdinov oboch autorov. Mítanov „návrat k poviedke“ interpretuje Jaroslav Vlínka (Mítanov návrat k metóde konkrétnej iracionality a žánru poviedky). Marta Součková analyzuje poetiku Edmunda Hlatkého (K poetike prózy Edmunda Hlatkého v kontexte súčasnej slovenskej literatúry alebo k presile smútku). Z mladšej generácie sa vo výbere tém príspevkov ocitli autori Balla a Tomáš Horváth. Zora Lobotková si v referáte K antropomii v textoch Ballu zvolila na interpretačné čítanie Ballových próz sémantiku a funkciu mien postáv, pričom inšpiratívne vychádzala z teoretických zistení Daniely Hodrovej. Marek Mítka sa pokúsil na poviedke Boj na ostrove vymedziť dôležitosť princípu hry a dekonštrukcie v prózach T. Horvátha (Medzi fabuláciou a sujetovaním). Marianna Sedláková prečítala zbierku Zverstvo s prihliadnutím na jazykovo-komunikačné aspekty prózy.

Viacere príspevky sa zaoberajú dielami tzv. ženského písania. Eleonóra Krčméryová porovnáva podoby ženského subjektu v textoch V. Šikulovej a J. Juráňovej (Podoby možnej

emancipácie ženského subjektu prostredníctvom literárneho textu ženských autoriek), Viera Žemberová, Silvia Malankievičová, ako aj Alžbeta Kalamárová sa venujú prózam Ireny Brežnej a Etely Farkašovej.

Príspevok Adely Mitrovej Fenomén inter-semiotickej transformácie v diele K. Horáka sa zameriava na komparáciu rozhlasovej realizácie (Chronosov zub) a divadelného stvárnenia (La Musica) dramatického textu tohto dramatika.

Na konferencii sa zúčastnili a slovenský kontext rozšírili a doplnili aj českí referujúci Lukáš Foldyna (Nad recepty z rodinného archívu Petra Pišťanka), Ivo Pospíšil (Souvislosti dnešní české a slovenské prózy a jedna provokativní marginálie) a Libor Pavera (Glosy k axiologickým aspektům v současné literatuře a literární vědě).

Zborník uzatvárajú príspevky na pomiedzi literatúry s presahom k iným umeleckým druhom. Výskumu vizuálnej poézie sa venuje Michal Tokár (Pokusy o vizuálnu podobu básne v 90. rokoch), precízne i detailné skúmanie dejín komiksu predkladá Peter Karpinský (Přeměny slovenského komiksu v postsocialistickom

období). Juraj Rusnák na pozadí Klimáčkovej hry Jawa nostalgická odhaľuje využitie postupov koláže ako prostriedku demytologizácie národnej minulosti (Koláž ako demytologizácia). Sémantiky knižnej ilustrácie sa dotýka príspevok Cez prizmu poznania k tajomstvám ilustrácie Aleny Sedláčkovej, ktorá si všima ilustrácie v diele Daniela Pastirčáka Damianova rieka.

Príspevok Jany Soškovej Anestézia sa podarila: „pacient“ opäť esteticky vníma sa zaoberá podobami súčasnej estetiky a vychádza pritom z teórie W. Welscha. Dvojica autorov Ján Gbúr a Diana Rauchová sa zameriava na piesňové cykly Juraja Beneša (Hudobno-slovné reflexie piesňových cyklův Juraja Beneša so zvláštnym zreteľom na Tri monódie).

Predkladaný zborník je jedným z prvých krokov komplexnejšieho reflektovania a hodnotenia literatúry po roku 1989. Ambícia vyslovená editorkou v úvode zborníka, kontinuálne sa venovať výskumu spomínaného úseku najnovších dejín slovenskej literatúry, sa tak začala naplňovať.

Zuzana Ferušová